

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt torsdag den 7. april 2022

Sag 55/2021

Advokat B påkærer Vestre Landsrets salærfastsættelse i sagen:

Anklagemyndigheden

mod

T1

(advokat A)

og

T2

(advokat B)

I tidligere instans er afsagt kendelse af Vestre Landsrets 13. afdeling den 11. november 2020 (V.L. S-0002-19).

I påkendelsen har deltaget fem dommere: Vibeke Rønne, Henrik Waaben, Lars Hjortnæs, Jan Schans Christensen og Søren Højgaard Mørup.

Påstande

Advokat B har nedlagt påstand om, at Vestre Landsrets kendelse af 11. november 2020 ændres, således at hendes salær forhøjes med 70.000 kr. + moms.

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om stadfæstelse.

Sagsfremstilling

Advokat B var forsvarer for T2 i en sag mod denne og en medtiltalt, hvor der var afsagt dom ved Retten i Aarhus den 13. december 2018.

Ankesagen ved Vestre Landsret blev den 21. februar 2019 berammet til hovedforhandling den 11., 12., 13., 16. og 17. september samt den 3., 4., 9., 10. og 11. oktober 2019.

Under henvisning til teledatasagen, hvor Rigsadvokaten den 18. august 2019 havde udsendt en instruks om midlertidigt stop af brug af teleoplysninger, anmodede anklagemyndigheden ved brev af 20. august 2019 om, at sagen blev udsat til efter den 18. oktober 2019.

Advokat B protesterede mod udsættelse af sagen.

Ved beslutning af 27. august 2019 udsatte landsretten sagen på ubestemt tid.

Den 28. oktober 2019 blev hovedforhandlingen berammet til den 1., 2., 3., 14., 15., 17., 20., 21., 22., 23. og 24. april 2020.

På grund af covid-19-situationen blev aktiviteterne ved Danmarks Domstole efter den 13. marts 2020 indskrænket til et nødberedskab, således at retsmøder i en række sager blev udsat.

I mails til landsretten af 23. og 24. marts 2020 anmodede advokat B om, at hovedforhandlingen blev fremmet som planlagt, eventuelt således at hovedforhandlingen blev påbegyndt den 1. april 2020 med forelæggelse og afhøring af de tiltalte og herefter udsat til efter påske for så vidt angår afhøring af vidner, subsidiært at alene de tre retsdage før påske blev aflyst.

Forsvareren for T2s medtiltalte, advokat A, tilsluttede sig denne anmodning.

Statsadvokaten i Viborg anførte, at sagen burde udsættes foreløbigt, således at sagen skulle begynde den 14. april 2020, og at der skulle berammes yderligere retsdage i forlængelse af den 24. april 2020.

Den 25. marts 2020 traf landsretten beslutning, hvorefter hovedforhandlingen den 1., 2. og 3. april 2020 blev aflyst, hvorimod hovedforhandlingen den 14., 15., 17., 20., 21., 22., 23. og 24. april 2020 blev fastholdt. Landsretten lagde herved bl.a. vægt på den risiko for smitte med covid-19, der ville være forbundet med, at hovedforhandlingen blev påbegyndt som planlagt.

Efter korrespondance med forsvarerne og anklagemyndigheden berammede landsretten den 31. marts 2020 to dage – den 27. april og 15. maj 2020 – til erstatning for de aflyste retsdage den 1., 2. og 3. april 2020.

Af landsrettens retsbog af 3. april 2020 fremgår, at nedlukningen af domstolene og udsættelse af ikke-kritiske sager ville fortsætte frem til og med den 15. april 2020. Landsretten opfordrede sagens parter til at fremkomme med deres bemærkninger til spørgsmålet, om hovedforhandlingen skulle fastholdes som berammet eller udsættes.

Advokat B anmodede om, at hovedforhandlingen blev indledt som planlagt den 14. april 2020.

Statsadvokaten tilsluttede sig dette og anmodede subsidiært om, at hovedforhandlingen blev indledt den 17. april 2020.

Den 7. april 2020 traf landsretten beslutning, hvorefter hovedforhandlingen i sagen blev udsat på ubestemt tid. Landsretten lagde herved bl.a. vægt på den risiko for smitte med covid-19, der ville være forbundet med, at hovedforhandlingen blev påbegyndt som planlagt.

Den 4. maj 2020 blev hovedforhandlingen berammet til foretagelse i perioden fra den 6. juli til den 17. august 2020.

Den 17. august 2020 fremsendte advokat B honorarforslag, hvori hun bl.a. anmodede om tilkendelse af et salær på 5.000 kr. pr. dag for ni af de retsdage, der var blevet aflyst på grund af teledatasagen (12., 13., 16. og 17. september og 3., 4., 9., 10. og 11. oktober 2019), og ti af de retsdage, der var blevet aflyst på grund af covid-19-situationen (1., 2., 3., 14., 15., 17., 20., 21., 22. og 24. april 2020), i alt 95.000 kr. + moms.

Statsadvokaten udtalte sig ved brev af 2. september 2020 imod, at advokat B skulle tillægges salær for de aflyste retsdage.

Ved kendelse af 11. november 2020 tilkendte landsretten advokat B et salær på 25.000 kr. + moms for retsdage, der var blevet aflyst på grund af teledatasagen, samt et salær for ekstra forberedelse på 35.000 kr. + moms. Af landsrettens begrundelse fremgår:

”Salær for aflyste retsdage

...

Forsvarerne, advokat B og A, har anmodet om, at de tilkendes et salær på 5.000 kr. for 19 aflyste retsdage, i alt 95.000 kr. De har til støtte herfor anført, at sagen er længerevarende, at de i særlig grad har indrettet deres virksomhed efter sagen, og at de efter landsretspræsidenternes vejledende takster kan tilkendes op til halvt salær for de aflyste retsdage. Der er i dette vederlag indregnet korrespondance om hovedforhandlingens gennemførelse eller aflysning, og landsretten forstår det således, at der ikke i øvrigt har været forberedelse i relation til disse aflysninger, som ikke er medregnet som ekstra forberedelse i advokaternes opgørelse heraf.

Statsadvokaten har anført, at forsvarerne ikke bør tilkendes honorar for aflyste retsdage.

Landsretten finder, at sagen, der var berammet over 10-11 retsdage, må anses for længerevarende. Forsvarerne kan derfor efter de vejledende takster efter omstændighederne tilkendes et passende vederlag, hvis de i særlig grad har måttet indrette deres virksomhed efter sagen. Forsvarerne har anført, at de alene beskæftiger sig med straffesager, og at der med de lange berammelsestider er begrænsede muligheder for få andre straffesager berammet med kort varsel, og landsretten finder, at omstændighederne som udgangspunkt taler for at tilkende forsvarerne et vederlag som følge af aflysningerne.

For så vidt angår udsættelsen af sagen på grund af Covid-19 var dette led i en generel lukning af domstolene, og forsvarerne er ikke stillet anderledes som følge af, at de havde indrettet deres virksomhed efter denne sag, end de ville have været, hvis de havde skullet møde i en række andre sager, idet disse sager som udgangspunkt også ville være blevet udsat. Omstændighederne taler derfor for ikke at tilkende forsvarerne et vederlag for disse dage, jf. herved også Østre Landsrets kendelse af 12. september 2020, gengivet i U 2020.4066.

For så vidt angår aflysningerne i forbindelse med teledatasagen finder landsretten, at der ved fastsættelsen af vederlagets størrelse skal tages hensyn til antallet af retsdage. Der skal endvidere tages hensyn til med hvilket varsel, retsdagene blev aflyst, idet muligheden for at nyttiggøre dagene øges, når aflysningen er sket med langt varsel, således at der efter en vis periode, hvis længde afhænger af antallet af aflyste dage, slet ikke bør tilkendes noget vederlag. Landsretten finder på den baggrund, at forsvarerne hver skal tilkendes et honorar på 25.000 kr. + moms for de aflyste retsdage i 2019.

Ekstra forberedelse

Der kan tilkendes honorar for yderligere forberedelsestid for så vidt den har været rimelig. Efter sagens karakter og omfang, herunder de nye problemstillinger, der blev behandlet i forbindelse med ankesagen, og det forhold, at sagen er blevet udsat to gange, finder landsretten, at det har været rimeligt, at forsvarerne har anvendt mere tid til forberedelse end den tid, der har været indeholdt i taksterne for hovedforhandlingen. ...

Landsretten forhøjer på den baggrund og efter en samlet bedømmelse skønsmæssigt salæret til advokat B med 35.000 kr. moms ... for ekstra forberedelse.”

Anbringender

Advokat B har henvist til landsretspræsidenternes vejledende takster og har anført navnlig, at der var tale om en længerevarende sag, og at hun i særlig grad har indrettet sin virksomhed efter berammelsen af sagen.

Honoraret på 25.000 kr. + moms, som hun har fået tillagt for de ni retsdage, der blev aflyst på grund af teledatasagen, er ikke et ”passende vederlag”.

Princippet i de vejledende takster om ”tilkendelse af op til halvt salær” må finde tilsvarende anvendelse i en sag som denne, da det vil være urimeligt, hvis forsvareren skal bære risikoen for aflysningerne.

Det skal tillægges vægt, at aflysningen i efteråret 2019 alene skyldtes politiets og anklagemyndighedens forhold.

For så vidt angår de retsdage, der blev aflyst på grund af covid-19-situationen, er det ikke korrekt, at hun var berørt af en generel nedlukning på linje med samtlige andre forsvarere i straffesager. Det var under hele forløbet op til den enkelte ret eller den enkelte dommer at vurdere, om en sag skulle udsættes. I den pågældende periode blev der således gennemført en række hovedforhandlinger, både ved Vestre Landsret og ved en række byretter i Vestre Landsrets retskreds. Sådanne sager kunne hun have ført, men hun var nødt til at indrette sin virksomhed efter berammelsen i denne sag og var derfor afskåret fra at medvirke i andre sager på de pågældende dage.

Henset hertil og til, at beløbet på 5.000 kr. + moms pr. aflyste hele retsdag i hendes honorarforslag endda ligger under halvt salær, skulle hun være tilkendt ikke blot 25.000 kr. + moms, men 95.000 kr. + moms.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at landsretspræsidenternes vejledende takster for salærer til forsvarere i straffesager ikke direkte regulerer udsættelser som de i denne sag omhandlede. Salæret må fastsættes med udgangspunkt i de vejledende salærtakster, herunder med hensyntagen til at der efter omstændighederne kan tilkendes et passende salær til den forsvarer, der i særlig grad har indrettet sin virksomhed efter sagen.

Landsretten har efter en konkret vurdering tillagt advokat B et salær på 25.000 kr. + moms for de retsdage, der blev aflyst på grund af teledatasagen. Vederlaget må anses for passende udmålt, og der er ikke grundlag for at tilsidesætte landsrettens vurdering.

Med hensyn til aflysning af retsdagene på grund af covid-19 skal det tillægges betydelig vægt, at der forelå en ganske ekstraordinær situation. Advokat B har ikke været anderledes stillet som følge af at have indrettet sin virksomhed efter denne sag, end hun ville have været, hvis hun havde skullet møde i andre sager, idet disse sager som udgangspunkt også ville være blevet udsat. Den omstændighed, at det ikke er alle retsmøder, der blev aflyst på grund af covid-19-situationen, kan ikke føre til et andet resultat.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen drejer sig om, hvorvidt der skal tillægges advokat B salær for aflyste retsdage ud over det salær, som landsretten har tilkendt hende.

Landsretten har efter en konkret vurdering fundet grundlag for at tillægge advokat B et salær på 25.000 kr. + moms som et passende vederlag som følge af aflysningerne i efteråret 2019. Højesteret finder ikke grundlag for at tilsidesætte denne vurdering.

Af de af landsretten anførte grunde tiltræder Højesteret, at der ikke er grundlag for at tilkende salær for de retsdage, der blev aflyst i foråret 2020 som følge af covid-19-situationen.

Højesteret stadfæster derfor landsrettens kendelse.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse stadfæstes.